

Dementie

bij mensen met (Z)EV(M)B

Kenniskring platform EMG 10-12-2025

Erasmus MC
Universitair Medisch Centrum Rotterdam

GOUD
ONBEPERKT GEZOND

Dementie

Dr. Maureen Wissing

m.b.g.wissing@erasmusmc.nl

Dossier

Gijs, 52 jaar

- Syndroom van Down
- Ernstige verstandelijke beperking
- Geen IQ-score bekend
- Sociaal-emotioneel 6-18 maanden

**Casus Scholingsproduct
te vinden via:**

[Kennismodules – VB Dementie](http://www.vb-dementie.nl)

Dossier

Gijs, 52 jaar

Opvallende zaken uit rapportages

- Communiceert niet meer met woorden. Eenvoudige instructies begrijpt hij alleen nog als hij alert is.
- Zelfredzaamheid is afgenomen. Het lukt bijv. minder goed om een beker naar zijn mond te brengen. Ook lijkt hij meer gefrustreerd omdat dingen niet meer lukken.
- Lopen lukt niet meer, fijne motoriek is verslechterd.

**Casus Scholingsproduct
te vinden via:**

[Kennismodules – VB Dementie](http://www.vb-dementie.nl)

Gedragkundige

Ik ken Gijs ongeveer vier jaar. In het laatste jaar merken de mensen om hem heen dat hij achteruitgaat. Zijn begeleiders en ouders vragen zich af of hij dementie heeft. Ik vind dat lastig te beoordelen omdat Gijs een ernstige verstandelijke beperking heeft.

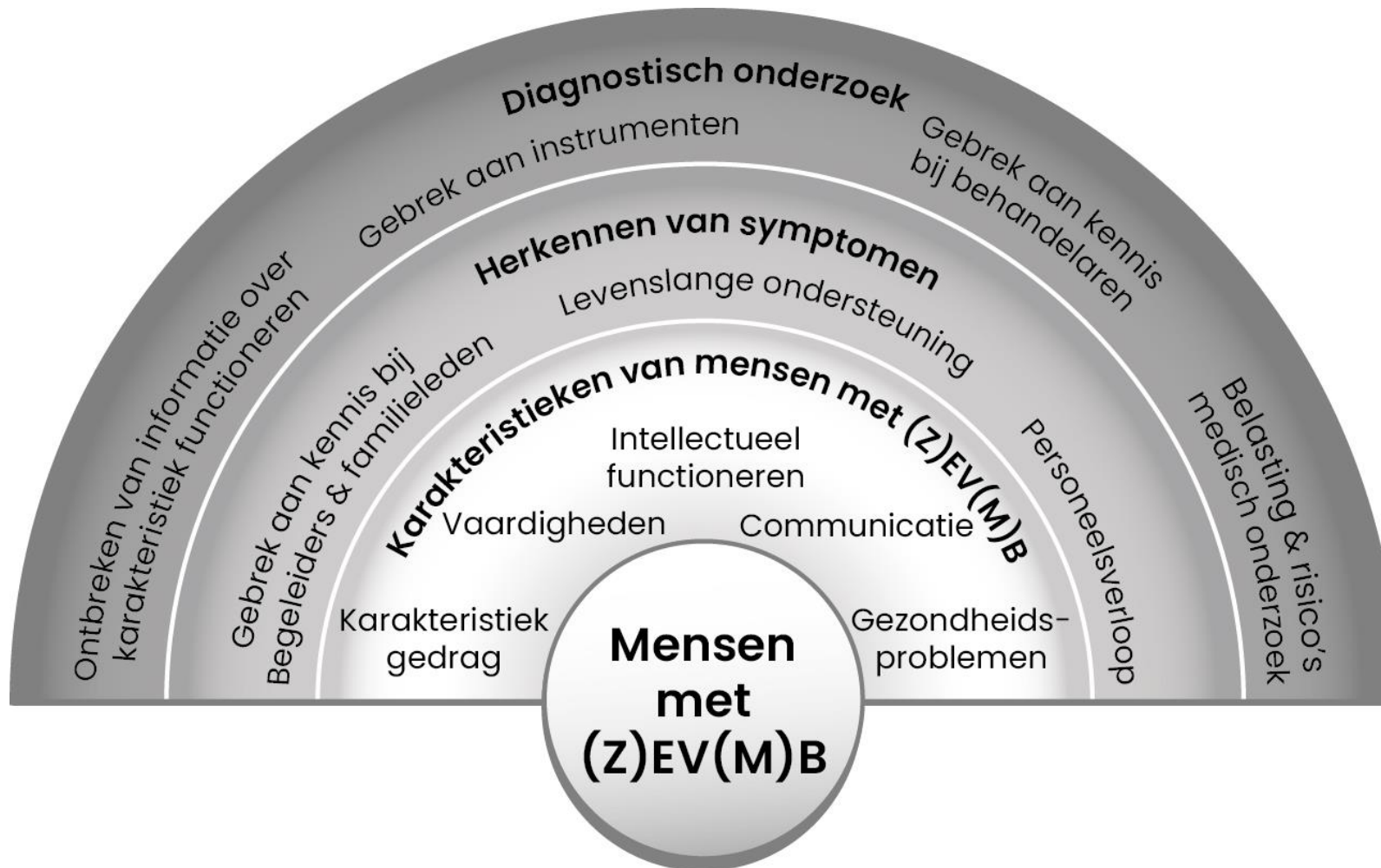

Gabriella

Dementie

- Belang van een diagnose
- Dementiesymptomen
- Instrumenten
- Stellen van diagnose, hoe ver ga je?

Dementie diagnosticeren complex

Meer weten?

Proefschrift: **Observe once again**
te vinden via: [Complete thesis.pdf](#)

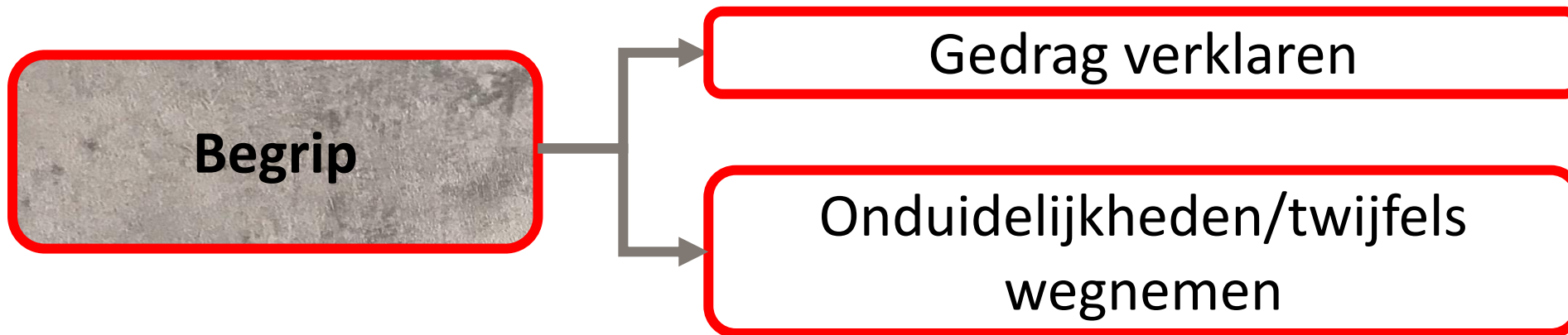
Gedragkundige

Gabriella

Is het belangrijk om te weten of Gijs dementie heeft?

Belang van diagnostiek

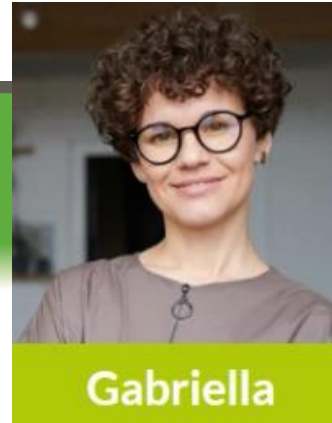

Meer weten?

[2021_Dekker_Dementie-ZEVMB-NTZ.pdf](#)

Belang van diagnostiek

Gedragskundige

“ **Gijs** laat steeds meer gedragsveranderingen zien. Wanneer blijkt dat hij dementie heeft, dan is dat gedrag beter te verklaren. ”

Meer weten?

[2021_Dekker_Dementie-ZEVMB-NTZ.pdf](#)

Belang van diagnostiek

Geïnformeerde
keuzes maken

```
graph LR; A[Geïnformeerde keuzes maken] --> B[Begeleiding aanpassen]; A --> C[Behandelplan aanpassen]; A --> D[Anticiperen op toekomst]; A --> E[Organisatorische keuzes];
```

Begeleiding aanpassen

Behandelplan aanpassen

Anticiperen op toekomst

Organisatorische keuzes

Meer weten?

[2021_Dekker_Dementie-ZEVMB-NTZ.pdf](#)

Belang van diagnostiek

Begeleider

Als ik weet dat **Gijs** aan het dementeren is, dan kan ik makkelijker accepteren dat ik het over neem in plaats van blijven stimuleren.

Meer weten?

[2021_Dekker_Dementie-ZEVMB-NTZ.pdf](#)

Gedragkundige

Gabriella

Zijn de symptomen die Gijs laat zien die kunnen wijzen op dementie?

Dementie symptomen

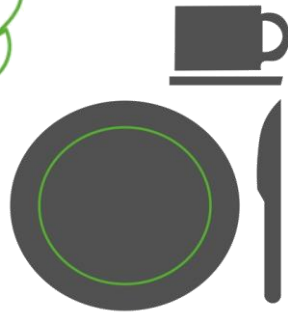
Cognitief

Taal en spraak

Gedrag

Eten en drinken

Persoonlijke verzorging

Motoriek

Bijkomende gezondheidsproblemen

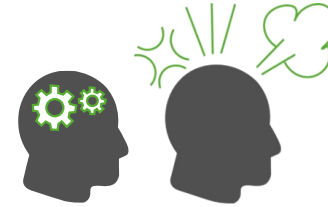
Meer weten?

Proefschrift: Observe once again
te vinden via: [Complete thesis.pdf](#)

Dementie symptomen

- Eenvoudige instructies begrijpt hij alleen nog als hij alert is.

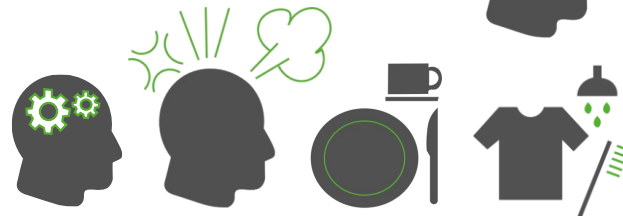

- Communiceert niet meer met woorden.

- Meer frustratie omdat dingen niet meer lukken.

- Zelfredzaamheid is afgenomen.

- Lopen lukt niet meer, fijne motoriek is verslechterd.

Gedragkundige

Gabriella

Direct neuropsychologisch onderzoek en dementie instrumenten zijn niet passend wat kan in doen om symptomen in kaart te brengen?

Bestaande lijsten

	Totaal	Niet van toepassing
• DVZ	50	32
• DSVH	60	19
• BPDS-DS II	52	14
• SRZ	31	27

Meer weten?

[Dementia in People with Severe/Profound Intellectual \(and Multiple\) Disabilities: Applicability of I](#)

Diagnostisch hulpmiddel

Handleiding en diagnostisch hulpmiddel gratis te downloaden via:

[Diagnostisch hulpmiddel dementie bij mensen met \(Z\)EV\(M\)B - Verstandelijke beperking & dementie](#)

Beschikbaar in BergOp:

[Nu beschikbaar: nieuw diagnostisch hulpmiddel voor dementie bij mensen met \(Z\)EV\(M\)B | Uitgelicht | BergOp](#)

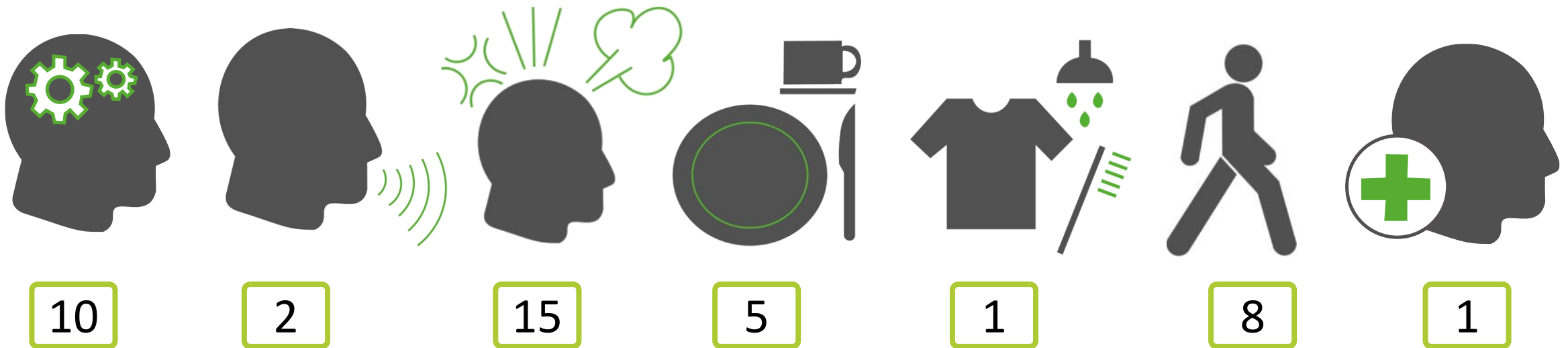
Dementie bij
mensen met (Z)EV(M)B

Diagnostisch hulpmiddel

Symptoom domeinen

42 items in 7 symptoom domeinen

Bekijk de handleiding:
[Handleiding Nederlands_def](#)

Informant interview

Interviewer

- Gedragskundige
- Psychodiagnostisch medewerker

Informanten

- Begeleider
- Familielid

Bekijk de handleiding:
[Handleiding Nederlands_def](#)

1.2 Eenvoudige keuzes maken

Voorbeelden *Keuzes rondom eten/drinken, activiteiten*

Is in de laatste zes maanden een verandering te zien in het maken van eenvoudige keuzes?

- Ja, **minder goed** eenvoudige keuzes maken **Score 1**
- Nee, geen verandering **Score 0**
- Niet van toepassing, vaardigheid nooit ontwikkeld **Geen score**

Bekijk het diagnostisch hulpmiddel:
[Diagnostisch hulpmiddel dementie bij mensen met \(Z\)EV\(M\)B - Verstandelijke beperking & dementie](#)

3.7 Prikkelbaar gedrag

Voorbeelden *Geïrriteerd, gefrustreerd, boos, mopperen, grommen*

Is in de laatste zes maanden een verandering te zien in prikkelbaar gedrag?

- Ja, **meer** prikkelbaar gedrag
- Ja, **minder** prikkelbaar gedrag
- Nee, geen verandering

Score 1

Score 1

Score 0

Bekijk het diagnostisch hulpmiddel:
[Diagnostisch hulpmiddel dementie bij mensen met \(Z\)EV\(M\)B - Verstandelijke beperking & dementie](#)

Totale procentuele veranderingsscore

Totale veranderingsscore / totaal items waarop verandering gescoord kon worden x 100

Voorbeeld

Totale veranderingsscore	18
Totaal aantal items gescoord	36

Bekijk de handleiding:
[Handleiding Nederlands_def](#)

Totale procentuele veranderingsscore

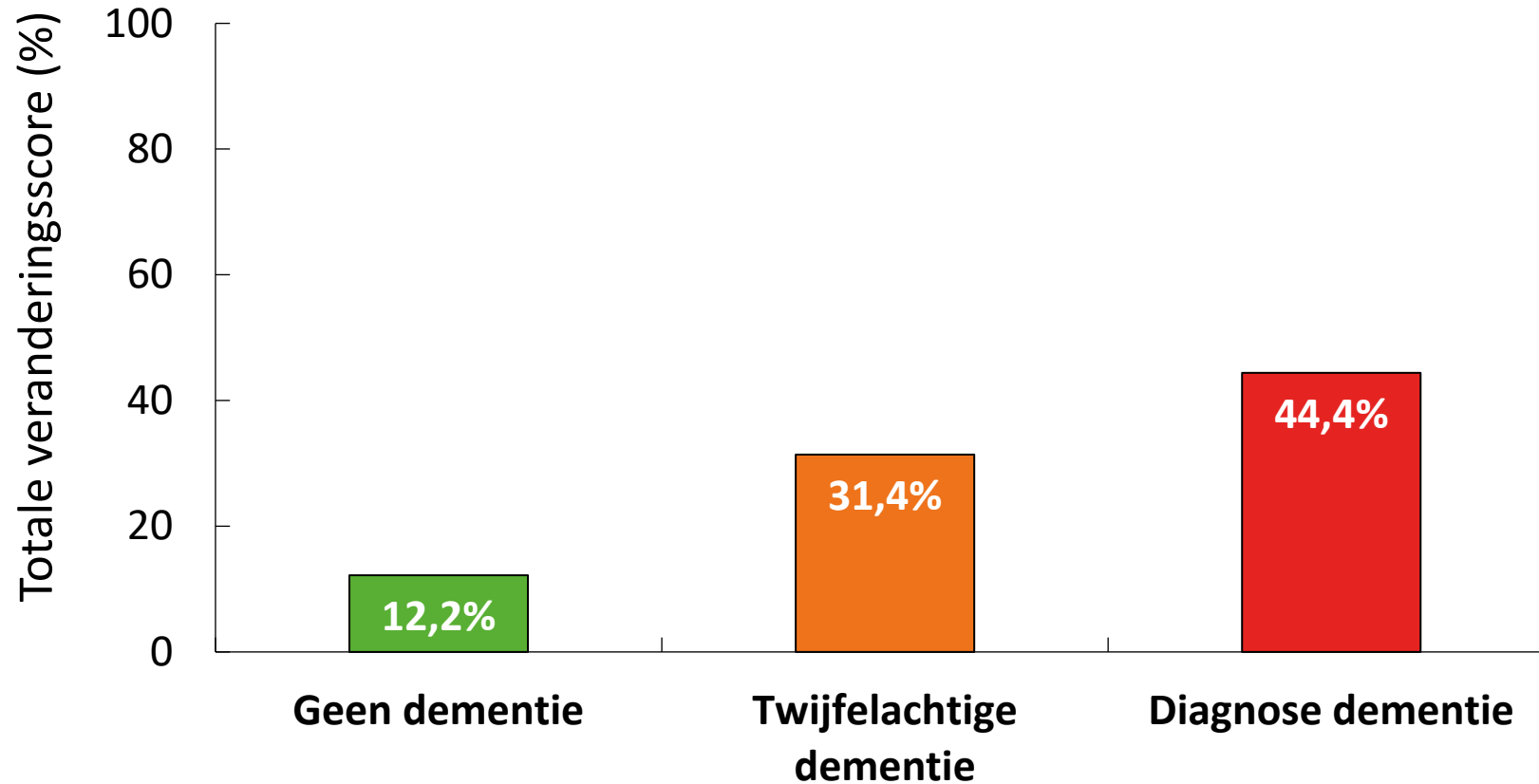
Voorbeeld

$$18 / 36 \times 100 = \boxed{50\%}$$

Bekijk de handleiding:
[Handleiding Nederlands_def](#)

Eerste resultaten veelbelovend

Meer weten?

[2023 Wissing Diagnostisch-hulpmiddel-dementie-ZEVMB.pdf](#)

Differentiaaldiagnostiek

- Beroerte(CVA)
- Delier
- Depressie
- Epilepsie
- Problemen met horen
- Problemen met zien
- Traagwerkende schildklier
- Bijwerkingen van of vergiftiging door medicijnen
- Pijn
- Slaapapneu
- Vitamine-B12-tekort
- Recente levensgebeurtenissen met invloed op het functioneren of gedrag

Gedragkundige

Gabriella

Naarmate de tijd verstreek, werd duidelijk dat Gijs dementie had, maar we hadden het graag eerder willen weten.

Blijf of de hoogte

Schrijf je in voor de GOUD nieuwsbrief

via: [Academische werkplaats - GOUD Onbeperkt Gezond](#)

GOUD
ONBEPERKT GEZOND

Erasmus MC
Universitair Medisch Centrum Rotterdam

GOUD
ONBEPERKT GEZOND

Dementie

m.b.g.wissing@erasmusmc.nl